Landelijk Reglement Arrestantenzorg Politie

Voor politiecellen en ophoudruimtes

Door	Redactie door Christiaan Wigmans en Jasper Harmsen
Afdeling	Arrestantentaken
Versienummer	1.2
Datum	1 juli 2025
Kenmerk	
Status	Definitief
Rubricering	Niet Vertrouwelijk

Inhoudsopgave

1 Inleiding 5

2 Definities 7

3 Verantwoordelijkheden en eisen Politiecellencomplex 9
3.1 Verantwoordelijkheid voor de zorg en bejegening van ingeslotenen 9
3.2 Inrichting van de politiecellencomplexen 9
3.3 Maatregelen m.b.t. bedrijfshulpverlening 9
3.4 Draaginstructie vuurwapen en stroomstootwapen in het politiecellencomplex 10

4 Insluiting 11
4.1 Het registreren van gegevens 11
4.2 Insluitingsfouillering en Veiligheidsfouillering 11
4.3 Onderzoek aan het lichaam 12
4.4 Onderzoek *in* het lichaam 12
4.5 Inname kleding 13
4.6 Bewaring goederen 13
4.7 Verboden goederen 13
4.8 Informatievoorziening 14
4.9 Kennisgeving van insluiting van meerderjarigen aan derden 14
4.10 Bezoekers/Advocaat/Reclassering/Raad voor de Kinderbescherming 15
4.10.1 Bezoekers 15
4.10.2 Advocaat 15
4.10.3 Reclassering & Raad voor de Kinderbescherming 15
4.10.4 Mobiele communicatieapparatuur 15
4.11 Plaats van insluiting 15
4.11.1 Plaatsing in een cel of ophoudruimte 15
4.11.2 Plaatsing in de observatiecel 16

5 Verzorging 17
5.1 Lichamelijk welbevinden 17
5.1.1 Verstrekken en reinigen van slaapfournituren (N.v.t. in ophoudruimtes) 17
5.1.2 Voeding 17
5.1.3 Drinken 17
5.1.4 Douchen (N.v.t. in ophoudruimtes) 17
5.1.5 Tandverzorging (N.v.t. in ophoudruimtes) 18
5.1.6 Vrouwelijke hygiëne 18
5.2 Geestelijk welzijn 18
5.2.1 Roken 18
5.2.2 Reageren op verzoeken 18
5.2.3 Luchten 18
5.2.4 Lectuur 18
5.2.5 Geloofsovertuiging en levensbeschouwing 19
5.2.6 Brieven, cadeautjes, pakjes e.d. 19
5.2.7 Telefoneren 19

5.3 Zorgvuldigheid van verzorging 19
5.3.1 Controle lichamelijk welbevinden 19
5.3.2 Contacten met arts 20
5.3.3 Registratie medische bijzonderheden 20
5.3.4 Medicijnen 20
5.4 Beperkingen 21
5.4.1 Beperkingen in het belang van het onderzoek 21
5.4.2 Beperkingen in het belang van de orde en veiligheid 21

6 Minderjarigen 22
6.1 Speciale aandacht minderjarige ingeslotene 22
6.2 Bijzondere bepalingen m.b.t. minderjarige ingeslotenen 22
6.3 Kennisgeving van insluiting van minderjarigen 22
6.4 Telefonisch contact en bezoek ouders/voogd 23
6.5 Luchten minderjarigen 23
6.6 Medische zorg minderjarigen 23
6.7 Roken minderjarigen 23
6.8 Lectuur/studiemateriaal 24
6.9 Informatievoorziening 24
6.10 Heenzending minderjarigen 24

7 Overige bijzondere groepen ingeslotenen 25
7.1 Persoonlijke kenmerken 25
7.1.1 Geïntoxiceerden 25
7.1.2 Ingeslotene met onbegrepen gedrag 25
7.2 Kenmerken van rechtspositie 25
7.2.1 Ingeslotene Vreemdelingenwet 25
7.2.2 Preventief gehechten 25
7.2.3 Veroordeelden 26
7.2.4 Gesignaleerde gedetineerden 26

8 Hygiëne 27
8.1 Reiniging van cellen en ophoudruimtes 27
8.2 Ontsmetting cellen en ophoudruimtes 27

9 Poging tot zelfdoding en overlijden ingeslotene 28
9.1 Poging tot zelfdoding 28
9.2 Overlijden van een ingeslotene 28
9.3 Melden calamiteit bij de IGJ 29

10 Overdracht en Heenzending 30
10.1 Heenzending 30
10.2 Overdracht 30

11 Klachten en Commissie van toezicht arrestantenzorg 31
11.1 Klachten 31
11.2 Commissie van toezicht arrestantenzorg 31

12 Inwerkingtreding en geldigheidsduur 33

Bijlagen 34
Checklist Medische Zorg 34

1 Inleiding

Het verzorgen van ingesloten personen (ingeslotenen) is een kerntaak van de politie. Iedereen die met de politie in aanraking komt heeft recht op een professionele behandeling. Dit geldt in het bijzonder voor de mensen die tegen hun wil worden ingesloten. Zij zijn immers van hun vrijheid beroofd en aan de zorg van de politie toevertrouwd. Dat houdt in dat de politie verantwoordelijk is voor hun veiligheid en welbevinden. De politie zorgt ervoor dat er voldoende deskundige medewerkers en faciliteiten beschikbaar zijn om deze taak uit te voeren.

De missie van de Nederlandse politie:
"De politie draagt op professionele wijze, binnen de daarvoor geldende wettelijke richtlijnen en humane opvattingen, zorg voor de veiligheid en het relatieve welbevinden van alle aan de zorg van de politie toevertrouwde arrestanten. Die zorg strekt zich ook uit tot de veiligheid van politieambtenaren en bezoekers." Als richtsnoer bij interpretatievrijheid kan gelden: "Behandel ingeslotenen zoals u zelf ook behandeld wilt worden".

Werkingsgebied: politiecellen en ophoudruimtes
Dit reglement bevat zoveel mogelijk uniforme, landelijke afspraken met betrekking tot de zorg en de bejegening van ingeslotenen. Het reglement is tot stand gekomen met inachtneming van de geldende regelgeving en afspraken rondom een insluiting. Daarmee is de inhoud van het reglement zowel van toepassing op insluitingen in politiecellencomplexen als in ophoudruimtes. Het reglement is bindend voor alle politie-eenheden, met dien verstande dat de praktijksituaties in politiecellencomplexen, ophoudkamers en rechtbanken dusdanig kunnen verschillen dat lokale maatwerkafspraken mogelijk zijn. In dat kader geldt het adagium om in de geest van dit reglement afspraken te handelen te maken en niet zozeer naar de letter van het reglement.

Het reglement arrestantenzorg is opgesteld door en onder verantwoordelijkheid van de teamchefs Arrestantentaken, waarbij de uiteindelijke vaststelling plaatsvindt door de portefeuillehouder Arrestantentaken. De teamchefs zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de inhoud en het praktisch laten werken van dit reglement in de operatie. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit reglement, voor de ophoudlocatie(s) bij de basisteams, valt onder de verantwoordelijkheid van de teamchef van het betreffende basisteam. Naast dit reglement worden er per eenheid en/of politiecellencomplex specifieke, aanvullende *huisregels of een huishoudelijk reglement* vastgesteld. Deze huisregels bevatten aanvullingen of een uitwerking van dit reglement, die meer gericht zijn op de specifieke situatie van een gebouw.

Daarnaast is het reglement een openbaar document, dat voor de vaste toezichthouders van de politie mede de basis vormt voor hun beoordeling van de kwaliteit van de zorg en de bejegening van ingeslotenen in de Nederlandse politiecellen en ophoudruimten. Het gaat hierbij om de Commissies van Toezicht op de arrestantenzorg, de Inspectie Justitie

en Veiligheid, de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Raad van Europa (Comité tegen foltering, CPT). In het reglement staan ook passages die van toepassing zijn op de rechten en plichten van bezoekers van ingeslotenen.

NB: de paragrafen 3.4 (dragen vuurwapen en stroomstootwapen in het politiecellencomplex), 5.1.1, 5.1.4 en 5.1.5, 5.2.3 (luchten) en 7.2 (rechtspositie) zijn niet van toepassing in ophoudruimtes in politiebureaus. Deze paragrafen gelden specifiek voor de politiecellencomplexen. Alle overige bepalingen zijn wel van toepassing op ophoudruimtes. Het reglement arrestantenzorg dient daarom bij alle teams die verantwoordelijk zijn voor het insluiten van personen in een politiecel of ophoudruimte, bekend en beschikbaar te zijn.

2 Definities

In dit reglement wordt verstaan onder:

- Politiecellencomplex[1]: een in een gebouw te onderscheiden ruimte waarin één of meer gangen met daaraan grenzend één of meer ruimten liggen, die door de politie worden gebruikt voor het insluiten van personen;
- Ingeslotene[2]: een persoon, die rechtens van zijn vrijheid is beroofd. Onder ingeslotene wordt mede verstaan een persoon die ten behoeve van de hulpverlening aan hem op het politiebureau of politiecellencomplex is ondergebracht.
- Cel[3]: een afsluitbare ruimte, geschikt voor het dag- én nachtverblijf van een persoon.
- Observatiecel[4]: Een cel voorzien van een camera waardoor ingeslotene permanent kan worden geobserveerd.
- Ophoudruimte[5]: een afsluitbare ruimte in een politiebureau of politiecellencomplex, geschikt voor het dagverblijf van een ingeslotene.
- Arrestantenverzorger: de (politie)ambtenaar die specifiek belast is met:
    - De zorg voor ingeslotenen en daartoe in een van de politiecellencomplexen werkzaam is;
    - Het vervoer van een ingeslotene van en naar een rechtbank, huis van bewaring of penitentiaire inrichting;
    - Het vervoer van een ingeslotene ten behoeve van SGBO's, TDA's en andere evenementen;
    - Het zorgdragen voor de veiligheid in bepaalde (risicodragende) rechtszittingen;
    - Het zorgdragen voor de veiligheid in de publieke ruimten van een rechtbank;
    - Het verzorgen en bewaken van een ingeslotene in de rechtbank en het begeleiden van een ingeslotene van en naar de zittingszaal in een rechtbank;

    NB:
    - De politieambtenaren of (tijdelijke) inhuurkrachten, die inzetbaar zijn ten behoeve van het hele pakket van de hierboven beschreven taken, dienen volledig RTGP- of RTGB- gecertificeerd te zijn en volledig wapendragend;
    - Overige inhuurkrachten kunnen worden ingezet om (tijdelijke) ondersteuning te bieden aan de arrestantenverzorgers in een politiecellencomplex. Dit betreft alleen de verzorging en aanverwante taken.

1 Artikel 1 Regeling politiecellencomplex en registratie ingeslotenen
2 Artikel 1, lid 5 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren
3 Artikel 1 Regeling politiecellencomplex en registratie ingeslotenen
4 Zie artikel 11 Regeling politiecellencomplex en registratie ingeslotenen
5 Zie artikel 12 Regeling politiecellencomplex en registratie ingeslotenen.

- **Deskmedewerker: de persoon die fungeert als aanspreekpunt voor de lopende dienst in het politiecellencomplex.**
- **Hulpofficier van justitie: De hulpofficier van justitie heeft van de officier van justitie afgeleide strafrechtelijke opsporingsbevoegdheden en daarnaast aanvullende zelfstandige opsporingsbevoegdheden. Hij onderscheidt zich van de overige opsporingsambtenaren doordat hij meer ingrijpende (vrijheidsbenemende) bevoegdheden en taken kan uitoefenen, of daartoe toestemming kan geven. De hulpofficier van justitie toetst de toepassing hiervan op rechtmatigheid, proportionaliteit en subsidiariteit (tenzij de toepassing van opsporingsbevoegdheden door andere opsporingsambtenaren door de officier van justitie in specifieke gevallen zijn bevolen)[6]**
- **Huishoudelijk reglement of Huisregels: lokaal vastgelegde specifieke regels over onder meer bezoektijden, telefoneren, luchten en verzorging van ingeslotenen (op basis van het Landelijk reglement arrestantenzorg).**
- **Ouder[7]: de wettelijke of juridische ouder van een ingeslotene.**

[6] Visiedocument “visie op de hulpofficier van justitie, 21 oktober 2020 vastgesteld door het KMTO.
[7] Artikelen 197, 198, 199 Burgerlijk Wetboek Boek 1 en https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ouderlijk-gezag/vraag-en-antwoord/biologisch-juridisch-ouderschap

3 Verantwoordelijkheden en eisen Politiecellencomplex

3.1 Verantwoordelijkheid voor de zorg en bejegening van ingeslotenen

Voor een goed begrip over de werking van het reglement volgt hierna enige uitleg over politiecellen en ophoudruimten. Tijdens de opsporende werkzaamheden wordt een verdachte in eerste instantie vaak voor een korte periode ondergebracht in een ophoudruimte. Meestal bevinden ophoudruimtes zich in een politiebureau en soms ook inpandig in een politiecellencomplex.

In een *politiecellencomplex* komt een verdachte terecht nadat is vastgesteld door de politie of een externe opsporingsdienst[8], dat een langer verblijf bij de politie nodig is. Dit leidt soms tot een verblijf inclusief overnachting in een politiecellencomplex. In de meeste gevallen gebeurt dit nadat de hulpofficier van justitie heeft besloten om over te gaan tot een inverzekeringstelling (IVS). De betrokken persoon wordt vervolgens door het opsporende team overgedragen aan het team Arrestantentaken. De teamchef Arrestantentaken is vanaf dat moment verantwoordelijk voor alles wat er in een politiecellencomplex aan werkzaamheden wordt verricht.
In de politiecellencomplexen waarin zich ook een of meer ophoudruimten bevinden, ligt de verantwoordelijkheid voor de zorg en bejegening van ingeslotenen bij de teamchef van de afdeling Arrestantentaken.

De verantwoordelijkheid voor de zorg en bejegening van ingeslotenen in de ophoudkamer van een politiebureau dat géén deel uitmaakt van een politiecellencomplex ligt bij de teamchef van het basisteam.

Het reglement is tevens van toepassing op de zorg voor ingeslotenen die verblijven in de rechtbankcomplexen, waarbij de politie verantwoordelijk is voor de zorg aan die ingeslotenen.

3.2 Inrichting van de politiecellencomplexen

Een politiecellencomplex is zodanig ingericht dat arrestanten geen gelegenheid wordt gegeven tot ontvluchting, vernieling, brandstichting of zelfdoding[9]. Vergelijkbare inrichtingseisen gelden ook voor ophoudruimtes.

3.3 Maatregelen m.b.t. bedrijfshulpverlening

Er zijn voldoende maatregelen genomen om de bedrijfshulpverleningstaken, bedoeld in

[8] Hierbij kan worden gedacht aan verschillende opsporingsdiensten, zoals de FIOD of de Douane.
[9] Artikel 2, lid 1 Regeling politiecellencomplex en registratie ingeslotenen

artikel 15, tweede lid, van de Arbeidsomstandighedenwet op adequate wijze te vervullen, en de veiligheid van de arrestant te waarborgen[10].

Er wordt naar gestreefd om minimaal tweemaal per jaar een oefening te houden per cellencomplex/ ophoudruimte. Bij ten minste één oefening wordt het gehele pand ontruimd[11]. De teamchef Arrestantentaken draagt er zorg voor dat deze oefeningen daadwerkelijk worden gehouden in een politiecellencomplex. Voor de ophoudruimtes die zich niet bevinden in een politiecellencomplex gelden dezelfde verplichtingen, met dien verstande dat in een politiebureau de verantwoordelijke teamchef hiervoor de verantwoordelijkheid draagt.

De portefeuillehouder BHV is binnen de politie verantwoordelijk voor de organisatie van de Bedrijfshulpverlening (BHV), en ook voor de aanwezigheid van een deugdelijk BHV-plan en de instructie en oefening van iedereen die bij de zorg van ingeslotenen betrokken is. De portefeuillehouder BHV ziet ook toe op de aanwezigheid van een actueel en goedgekeurd ontruimingsplan. Daarbij wordt hij ondersteund door een locatiecoördinator BHV en/of door een specialist BHV van het HRM-team Veilig en Gezond werken.

3.4 Draaginstructie vuurwapen en stroomstootwapen in het politiecellencomplex

De beslissing over het al dan niet dragen van vuurwapen en/of stroomstootwapen binnen het cellencomplex wordt belegd bij de teamchef van de afdeling Arrestantentaken van de betreffende regionale eenheid. De beslissing wordt bij voorkeur voor de hele eenheid genomen. Echter, soms kan een beslissing per cellencomplex genomen worden. Dit op grond van de verschillende inrichtingen van de cellencomplexen in de diverse eenheden.

Uitgangspunt is dat het vuurwapen wordt opgeborgen in een wapenkluis.

Het stroomstootwapen wordt bij voorkeur niet gedragen in die gebieden waar zich ook ingeslotenen bevinden en dient in die gevallen afgelegd te worden. Dat kan in dezelfde wapenkluis als het vuurwapen. Uitzondering kan zijn dat inzet van het stroomstootwapen genoodzaakt is ten aanzien van een incident binnen een cellencomplex waarin de inzet conform de wet gerechtvaardigd is.

Specialistische eenheden zijn uitgezonderd van deze afspraken.

[10] Artikel 2, lid 2 Regeling politiecellencomplex en registratie ingeslotenen
[11] Uitvoeringsregeling Bedrijfshulpverlening, hoofdstuk 4. Versiedatum 1 juli 2029

4 Insluiting

4.1 Het registreren van gegevens

Een persoon kan worden ingesloten in een politiecellencomplex of ophoudruimte als deze persoon rechtens van zijn vrijheid is beroofd.

De korpschef, bedoeld in artikel 27 van de Politiewet 2012, draagt er zorg voor dat ten aanzien van personen die zijn ingesloten in een politiecellencomplex ten minste de volgende gegevens worden geregistreerd[12]:

- **Volledige personalia en aliassen;**
- **Geboortegegevens, nationaliteit en spreektaal;**
- **Adresgegevens, telefoonnummer en postcode;**
- **De reden van insluiten;**
- **Datum en tijdstip van aanvang en einde van de insluiting;**
- **Plaats van de insluiting;**
- **Dieet of voedselbeperking op medische of levensbeschouwelijke gronden;**
- **Medicijngebruik en verstrekking van medicijnen aan de hand van de medische checklist (bijlage A);**
- **De tijdstippen van het verstrekken van maaltijden, het luchten en het douchen of wassen;**
- **Het tijdstip van controle tijdens de nachtelijke uren.**

De arrestantenverzorger is verantwoordelijk voor het zo volledig en tijdig mogelijk registreren van alle handelingen en eventuele relevante waarnemingen met betrekking tot de zorg voor een ingeslotene die in een politiecel verblijft, in het bedrijfsprocessensysteem (BVH). Eventueel kan dit ook op aangeven van de arrestantenverzorger – dan wel op eigen initiatief – worden gedaan door de deskmedewerker. Registratie vindt zodanig plaats dat duidelijk is welke arrestantenverzorger een handeling heeft uitgevoerd.

Insluiting in een ophoudruimte wordt geregistreerd (in BVH) door het betreffende, verantwoordelijke team. Ook bij deze insluiting worden alle hierboven genoemde gegevens ingevoerd, inclusief het nalopen van de medische checklist.

4.2 Insluitingsfouillering en Veiligheidsfouillering

Om de veiligheid van de ingeslotene en anderen te waarborgen, wordt iedere ingeslotene voorafgaand aan insluiting in een cel of ophoudruimte aan een insluitingsfouillering onderworpen.[13]

[12] Artikel 13 Regeling politiecellencomplex en registratie ingeslotenen (Dit geldt onverminderd het bepaalde in de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren)
[13] Artikel 28 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

De definitie van een insluitingsfouillering luidt als volgt:
“De ambtenaar onderzoekt de ingeslotene direct voorafgaand aan de insluiting, door het aftasten en doorzoeken van diens kleding op de aanwezigheid van voorwerpen die tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkene of voor anderen kunnen vormen.”

De insluitingsfouillering wordt, voor zover dat mogelijk is, uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen[14].

De ambtenaar die de insluitingsfouillering heeft uitgevoerd registreert deze handeling in het bedrijfsprocessensysteem.

Na ieder bezoek van buitenaf en/of tijdens het verblijf in een cel of ophoudruimte kan de ingeslotene, op het moment dat daar aanleiding toe bestaat, tussentijds worden onderworpen aan een veiligheidsfouillering.

De definitie van een veiligheidsfouillering luidt als volgt:
“De ambtenaar is bevoegd tot het onderzoek aan de kleding van personen, als uit feiten of omstandigheden blijkt dat een onmiddellijk gevaar dreigt voor hun leven of veiligheid, of die van de ambtenaar zelf of van derden, en dit onderzoek noodzakelijk is ter afwending van dit gevaar”[15].

4.3 Onderzoek aan het lichaam

De teamchef kan gelasten dat een in te sluiten persoon aan zijn lichaam wordt onderzocht. Dit kan gebeuren:

- **Bij binnenkomst of bij het verlaten van een politiecel of een politiecellencomplex of een ophoudruimte;**
- **Voorafgaand aan of na afloop van bezoek, dan wel op het moment dat dit anderszins noodzakelijk is in het belang van de handhaving van de orde of de veiligheid in het politiebureau of het politiecellencomplex**

Van deze fouillering wordt melding gemaakt in het bedrijfsprocessensysteem.[16]

Deze fouillering wordt, voor zover dat mogelijk is, uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen.

4.4 Onderzoek *in* het lichaam

De officier van justitie kan bepalen dat een in te sluiten of ingesloten persoon in het lichaam wordt onderzocht, als dit noodzakelijk is ter afwending van ernstig gevaar voor de handhaving van de orde of de veiligheid in het politiebureau (i.c. de ophoudruimte) of

[14] Artikel 28, lid 3 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren
[15] Artikel 7, lid 3 Politiewet 2012
[16] Artikel 7, lid 5 Politiewet 2012

het politiecellencomplex, dan wel voor de gezondheid van de ingeslotene. Het onderzoek in het lichaam wordt verricht door een arts of, in diens opdracht, door een verpleegkundige.[17]

De arrestantenverzorger in een politiecellencomplex of een medewerker van een opsporend team in een politiebureau hebben hierin geen rol. Het feit dat een onderzoek in het lichaam heeft plaatsgevonden, dient te worden vastgelegd in het bedrijfsprocessensysteem (BVH). De arts heeft in het kader van de geheimhouding van medische gegevens een eigen verantwoordelijkheid met betrekking tot het vastleggen van informatie. De arts wordt gevraagd om de bevindingen nader vast te leggen.

4.5 Inname kleding

De ingeslotene dient zich slechts te ontkleden op het moment dat:

- Met toepassing van artikel 7, vijfde of zesde lid van de Politiewet 2012 is bepaald dat betrokkene aan of in het lichaam wordt onderzocht;
- De kleding tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkene of anderen kan vormen, en de hulpofficier van justitie om die reden toestemming heeft gegeven tot de inname van de kleding;
- De arts van mening is dat de kleding een gevaar kan vormen voor de gezondheid van de betrokkene of anderen.

Aan de ingeslotene wordt dan vervangende kleding verstrekt[18].

4.6 Bewaring goederen

De arrestantenverzorger of medewerker van het opsporende team administreert nauwkeurig alle goederen die hij in bewaring heeft genomen. Bij goederen van een geringe omvang en waarde kan worden volstaan met een globale aanduiding in BVH.[19] De in bewaring genomen goederen worden met de grootste zorgvuldigheid behandeld en bewaard.[20]

De politie-eenheid draagt zorg voor een gedetailleerde instructie over de inname en de het bewaren van waardevolle goederen van ingeslotenen, afgestemd op de plaatselijke situatie.
Een schriftelijke vastlegging van het waardevolle goed wordt door de ingeslotene en de ambtenaar ondertekend en, in afschrift, aan de ingeslotene overhandigd.

4.7 Verboden goederen

Ingeslotenen mogen geen goederen en/of kledingstukken in de cel of ophoudruimte hebben die aangewend kunnen worden voor zelfverwonding, zelfdoding, brandstichting dan wel anderszins een gevaar kunnen vormen voor henzelf en/of voor anderen.

[17] Artikel 7, lid 6 Politiewet 2012
[18] Artikel 29 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren
[19] Artikel 30 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren
[20] Het werkproces bewaring goederen is beschreven op Politie Kennis Net (PKN)

Hierbij zijn drie categorieën voorwerpen te onderscheiden:

1. Voorwerpen die altijd worden afgenomen (bijvoorbeeld messen);
2. Voorwerpen die worden afgenomen tenzij er een omstandigheid is dit niet te doen (bijvoorbeeld sieraden);
3. Voorwerpen die niet worden afgenomen tenzij er een omstandigheid is dit wel te doen (bijvoorbeeld bustehouders, brillen, kunstgebitten e.d.).

Als een vrouwelijke ingeslotene, vanuit haar geloofsovertuiging, een hoofddoek draagt, zal deze niet worden afgenomen tenzij er uit veiligheidsoverwegingen een zeer dringende reden is om dit wél te doen. In dat geval kan een papieren hoofddoek worden verstrekt.

4.8 Informatievoorziening

Iedere ingeslotene ontvangt, zo spoedig mogelijk na binnenkomst, schriftelijke en/of digitale informatie over de gang van zaken in het politiecellencomplex[21] (en/of ophoudruimte) en de rechten en plichten van een ingeslotene in een voor hem of haar begrijpelijke taal. Mondelinge uitleg is, naast schriftelijke, ook nodig in alle gevallen, waarbij een arrestantenverzorger de indruk heeft dat de ingeslotene de informatie niet heeft begrepen.

Bij een minderjarige ingeslotene zal de informatie naast schriftelijk in alle gevallen ook altijd mondeling worden verstrekt.

4.9 Kennisgeving van insluiting van meerderjarigen aan derden

Derden worden door de politie alleen op verzoek van de ingeslotene zelf door of namens de hulpofficier van justitie in kennis gesteld (voor minderjarigen gelden andere regels, zie hoofdstuk 6).[22]

Als de ingeslotene een niet-Nederlandse ingezetene is en het door omstandigheden niet mogelijk is om iemand in kennis te stellen van de verblijfplaats van ingeslotene, wordt de ambassade of het consulaat van het land waarvan de ingeslotene ingezetene is, op de hoogte gebracht van de insluiting. Dit gebeurt door of namens de hulpofficier van justitie.[23]

Van de genoemde regels kan worden afgeweken in verband met onder meer het belang van het onderzoek.

[21] Artikel 26, lid 1e Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren
[22] Artikel 27, lid 1 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren
[23] Artikel 27, lid 2 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

4.10 Bezoekers/Advocaat/Reclassering/Raad voor de Kinderbescherming

4.10.1 Bezoekers

Bezoekers van politiecellencomplexen of politiebureaus (in verband met insluiting in een ophoudruimte) dienen zich te legitimeren.

4.10.2 Advocaat

De hulpofficier van justitie is verantwoordelijk voor het in kennis stellen van een advocaat ten behoeve van de rechtsbijstand. Mocht de ingeslotene te kennen geven dat hij voor eigen kosten gebruik wil maken van een (eigen) advocaat ten behoeve van de rechtsbijstand, wordt de betreffende advocaat daarvan in kennis gesteld.

De advocaat heeft het recht zijn cliënt alleen te spreken, met inachtneming van de lokale huisregels. De advocaat maakt daartoe een afspraak, dient zich te identificeren én hij dient in het bezit te zijn van een geldige advocatenpas.

4.10.3 Reclassering & Raad voor de Kinderbescherming

De Reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming hebben eveneens het recht om de ingeslotene alleen te spreken, met inachtneming van de lokale huisregels. Met specifieke verzoeken van de Reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming met betrekking tot de zorg voor de ingeslotene wordt zo veel mogelijk rekening gehouden.

4.10.4 Mobiele communicatieapparatuur

Het is bezoekers van ingeslotenen, waaronder medewerkers van Reclassering en Raad voor de Kinderbescherming, niet toegestaan in het bezit te zijn van mobiele communicatieapparatuur. Zij dienen deze in bewaring te geven bij de dienstdoende arrestantenverzorger. Bij weigering wordt hen geen toegang tot het politiecellencomplex of ophoudgebied verleend. Advocaten mogen tijdens consultatiebijstand en bijstand tijdens het politieverhoor hun mobiele communicatieapparatuur bij zich houden[24].

4.11 Plaats van insluiting

4.11.1 Plaatsing in een cel of ophoudruimte

Ingeslotenen bij wie een insluitingsfouillering is toegepast worden niet in dezelfde (ophoud-)ruimte geplaatst als ingeslotenen, die (nog) niet aan een insluitingsfouillering zijn onderworpen.

Bij de insluiting in een politiecellencomplex of ophoudruimte wordt de ingeslotene de werking van de oproepknop en de overige technische voorzieningen getoond en uitgelegd.

[24] Brief Staf Korpsleiding Directeur Operatien “Telefoon tijdens consultatiebijstand” dd. 17-02-2016

Een cel of ophoudruimte is op grond van de inrichtingseisen ongeschikt voor insluiting als:[25]

- **De oproepinstallatie niet werkt;**
- **De verlichting defect is;**
- **De brandmelder defect is;**
- **De verwarming of ventilatie onvoldoende is;**
- **De cel of ophoudruimte in vervuilde toestand is achtergelaten;**
- **De cel beschadigingen kent.**

In deze gevallen wordt de cel of ophoudruimte onmiddellijk buiten gebruik gesteld.

4.11.2 Plaatsing in de observatiecel

Plaatsing in een observatiecel gebeurt ter bescherming van de ingeslotene zelf. [26] **In een observatiecel is altijd sprake van permanente camera-observatie.**

Permanente cameraobservatie is daarnaast ook mogelijk in een ophoudruimte. Deze kunnen zich in een cellencomplex bevinden of in een politiebureau.

De beslissing tot het plaatsen in een observatiecel, onder permanente camera-observatie, kan alleen worden genomen door de hulpofficier van justitie. Het plaatsen onder permanente camera-observatie in een ophoudruimte kan eveneens alleen plaatsvinden na een beslissing van de hulpofficier van justitie. Deze beslissing tot camera-observatie wordt meegedeeld aan de ingeslotene en vastgelegd in het bedrijfsprocessensysteem.

Het verblijf in een observatiecel mag niet langer zijn dan noodzakelijk. De hulpofficier van justitie beslist tot beëindiging van het gebruik van de observatiecel.

Na de beslissing tot plaatsing in een observatiecel wordt overlegd met een arts. Bij een verblijf van langer dan 24 uur dient opnieuw met een arts te worden overlegd of het verblijf in de observatiecel medisch gezien nog verantwoord is.

N.B.: Plaatsing in een observatiecel is ook mogelijk op grond van artikel 61a Wetboek van Strafvordering. De (h)OvJ kan daartoe bevelen (art 62a Wetboek van Strafvordering).[27]

[25] Artikel 14 Regeling politiecellencomplex en registratie ingeslotenen

[26] Artikel 31 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

[27] *Samenvatting artikel 61 a Wetboek van Strafvordering: Tegen de voor onderzoek opgehouden verdachte kunnen maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen. Als zodanige maatregelen kunnen onder meer worden aangemerkt: plaatsing in een observatiecel. De maatregelen mogen alleen worden bevolen in geval van verdenking van een strafbaar feit waarvoor inverzekeringstelling mogelijk is.*

5 Verzorging

5.1 Lichamelijk welbevinden

5.1.1 Verstrekken en reinigen van slaapfournituren (N.v.t. in ophoudruimtes)

Iedere ingeslotene heeft recht op een schone deken, een kussen en (in ieder geval) gedurende de nacht een lakenpakket, tenzij de ingeslotene slechts voor korte duur wordt ingesloten.

Een matras behoort tot de standaarduitrusting van een politiecel en blijft ook overdag in de cel aanwezig. Op verzoek kan een tweede deken worden verstrekt. Matrassen en kussens dienen na ieder gebruik gereinigd te worden.

5.1.2 Voeding

Aan iedere ingeslotene wordt, afhankelijk van de feitelijke duur van de insluiting, iedere dag één warme maaltijd en ten minste twee broodmaaltijden verstrekt. Een ingeslotene die - om welke reden dan ook - een maaltijd mist wordt alsnog voorzien van in ieder geval een broodmaaltijd.

Als een ingeslotene een maaltijd weigert dan wordt dit vermeld in het bedrijfsprocessen-systeem. Op het moment dat een ingeslotene langer dan 48 uur een maaltijd weigert, wordt overlegd met een arts.

Een ingeslotene kan aan de arrestantenverzorger kenbaar maken dat hij, in verband met zijn geloofsopvattingen, levensstijl of om medische redenen (w.o. dieet), een daarbij passende maaltijd wenst te ontvangen. Daar wordt gevolg aan gegeven.[28]

Gedurende de Ramadan worden de tijden van verstrekking van de maaltijd aangepast voor de ingeslotenen die daaraan meedoen. De maaltijden worden dan na zonsondergang verstrekt.

5.1.3 Drinken

Een ingeslotene heeft recht op minimaal 4 maal daags drinken. Hij kan daarbij in ieder geval kiezen tussen water, koffie of thee.

5.1.4 Douchen (N.v.t. in ophoudruimtes)

Iedere ingeslotene in een politiecellencomplex dient in beginsel dagelijks in de gelegenheid gesteld te worden om te douchen, tenzij het onderzoeksbelang of een andere reden zich daartegen verzet. Tijdens het douchen krijgt de ingeslotene de beschikking

[28] Artikel 26, lid 1 b Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

over een schone handdoek, zeep en/of shampoo. Na het douchen wordt de ingeslotene in de gelegenheid gesteld om de eigen schone kleding aan te trekken.

5.1.5 Tandverzorging (N.v.t. in ophoudruimtes)

Iedere ingeslotene in een politiecellencomplex krijgt dagelijks de beschikking over een eigen tandenborstel, inclusief tandpasta. Het is niet toegestaan om de tandenborstel in de cel aanwezig te hebben.

5.1.6 Vrouwelijke hygiëne

Op verzoek wordt aan de vrouwelijke ingeslotene maandverband en/of tampons verstrekt.

5.2 Geestelijk welzijn

5.2.1Roken[29]

In een cel of ophoudruimte mag in geen enkel geval worden gerookt. Roken is alleen toegestaan aan meerderjarigen op luchtplaatsen en alleen wanneer het vereiste toezicht kan worden gehouden. Het gebruik van elektronische rookmiddelen (vapen) is niet toegestaan. Voor minderjarigen zie het bepaalde in 6.7.

5.2.2 Reageren op verzoeken

Wanneer een ingeslotene door middel van de oproepknop een verzoek richt aan de arrestantenverzorger dient hierop onmiddellijk te worden gereageerd door de persoon te spreken en/of in de cel te bezoeken.

5.2.3 Luchten[30]

De ingeslotene wordt in beginsel dagelijks minimaal tweemaal een half uur beweging in de open lucht gegund[31]. Ingeslotenen worden alleen gelucht met andere ingeslotenen van hetzelfde geslacht. Meerderjarigen worden nooit gelijktijdig met minderjarigen gelucht.

Een preventief gehechte wordt niet samen gelucht met andere ingeslotenen. Ook een vreemdeling die in bewaring is gesteld, wordt niet gelucht met andere ingeslotenen[32].

5.2.4 Lectuur

Iedere ingeslotene heeft de mogelijkheid om gebruik te maken van de aanwezige boeken en/of tijdschriften. De hulpofficier van justitie bepaalt of door derden gebrachte lectuur ter beschikking van de ingeslotene wordt gesteld.

---

[29] Artikel 26, lid 4 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren en Artikel 2, lid 3 Uitvoeringsbesluit ex art 62 en 76 Wetboek van Strafvordering

[30] Artikel 26, lid 2 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

[31] Een uitzondering kan worden gemaakt op het moment dat het politiecellencomplex geen luchtplaats beschikbaar heeft.

[32] Artikel 16 lid 1 EU-terugkeerrichtlijn

5.2.5 Geloofsovertuiging en levensbeschouwing

De geloofsovertuiging van een ingeslotene wordt zoveel mogelijk gerespecteerd. Er bestaat geen recht op bezoek van geestelijken[33]. Geloofsschriften zijn op verzoek beschikbaar.

5.2.6 Brieven, cadeautjes, pakjes e.d.

Voor de ingeslotene worden geen brieven, cadeautjes of pakjes e.d. aangenomen, anders dan schone kleding, lectuur en brieven van de advocaat of ouders. Uitzonderingen op deze regel zijn slechts mogelijk na overleg met de (hulp)officier van justitie. Een uitzondering geldt ook voor minderjarigen die in de gelegenheid moeten worden gesteld om bijvoorbeeld huiswerk te maken.

5.2.7 Telefoneren

Tenzij het belang van het onderzoek zich daar tegen verzet, en met inachtneming van de lokale huisregels, is het de ingeslotene toegestaan te telefoneren met de eigen advocaat, zij het niet met een eigen telefoon.

5.3 Zorgvuldigheid van verzorging

5.3.1 Controle lichamelijk welbevinden

De ingeslotene in een cel of ophoudruimte wordt eenmaal per twee uur gecontroleerd, tenzij een arts aangeeft dat dit vaker dient te gebeuren. De controles mogen samenvallen met de tijdstippen van het verstrekken van maaltijden en drinken. Op het moment dat een arts is gewaarschuwd, wordt de ingeslotene in afwachting van de komst van de arts ten minste elk kwartier in de cel gecontroleerd.[34]

Ook wordt gecontroleerd of de celdeuren goed zijn afgesloten. Indien aanwezig dient er in iedere cel een nachtverlichting te branden, waardoor een deugdelijke nachtelijke controle op het welzijn van de ingeslotenen kan plaatsvinden.

Tijdens een insluiting in een ophoudruimte binnen een politiebureau is de teamchef verantwoordelijk voor het (laten) controleren op het lichamelijke welbevinden van de ingeslotene. In een politiecellencomplex is de teamchef Arrestantentaken daarvoor verantwoordelijk. Alle controles dienen te worden geregistreerd in het bedrijfsprocessensysteem.[35]

[33] Op grond van EVRM lijkt dit een onterechte inperking van dit grondrecht. Voorgesteld is dit nader te onderzoeken en zo mogelijk om dit middels een businesscase nader te regelen. Doel is om hier zo snel mogelijk, maar uiterlijk bij de volgende versie van het LRA (ingangsdatum 01-01-2027) in te kunnen voorzien.

[34] Artikel 34, lid 1onder a Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

[35] Artikel 34, lid 3 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

5.3.2 Contacten met arts

In geval van twijfel over de lichamelijke of geestelijke toestand van een ingeslotene of wanneer de ingeslotene daar zelf om vraagt, wordt altijd met een arts overlegd.[36] Hetzelfde geldt in geval van bijzondere omstandigheden, bijvoorbeeld de aanwezigheid van een hulphond of bij een moeder die borstvoeding geeft aan een kind.

Tijdens de procedure van het insluiten van een ingeslotene in een politiecellencomplex of in een ophoudruimte dient de politiemedewerker altijd aan de hand van de medische checklist te controleren of de ingeslotene medische bijstand nodig heeft. Een op de locatie aanwezige 'checklist medische zorg' dient als leidraad. Deze checklist is ook bijgevoegd als bijlage bij dit reglement (bijlage A).

In het geval dat de ingeslotene vraagt om medische bijstand van zijn eigen arts, stelt de arrestantenverzorger of de deskmedewerker de betreffende arts daarvan op de hoogte[37]. De te hulp geroepen arts wordt zoveel mogelijk door de politie ondersteund en voorzien van alle relevante informatie. De aanwijzingen van de arts dienen te worden opgevolgd[38]. Als een arts het noodzakelijk acht dat een ingeslotene voor onderzoek en/of opname naar een ziekenhuis moet worden overgebracht, dient daaraan gevolg te worden gegeven. Mocht het nodig zijn om een ingeslotene op te nemen in een ziekenhuis, wordt de teamchef van het betreffende cellencomplex of bureau waar de ingeslotene was ingesloten daarover ingelicht. Van de opname en overige bijzonderheden wordt melding gemaakt in het bedrijfsprocessensysteem.

5.3.3 Registratie medische bijzonderheden

Van het verzoek om een arts en het bezoek van de arts, en ook van diens aanwijzingen met betrekking tot het omgaan met de ingeslotene, dient melding te worden gemaakt in het bedrijfsprocessensysteem.

5.3.4 Medicijnen

Aan de ingeslotenen wordt alleen medicatie (ook methadon) aangereikt door de arrestantenverzorger nadat deze door een arts is voorgeschreven c.q. nadat de arts toestemming heeft gegeven het middel aan te reiken aan de ingeslotene. De inname-instructie van de arts is leidend. Dit geldt ook als een ingeslotene eigen (op naam gestelde) medicatie bij zich heeft bij binnenkomst.

Een arrestantenverzorger voert geen handelingen uit met de medicatie; er is slechts sprake van het aanreiken van medicatie aan de ingeslotene. Dat gebeurt in zogenaamde geïndividualiseerde distributievorm (GDV = (Baxter-)zakje/(Dosett-)medicatiebox).
De opslag van niet op naam gestelde medicatie vindt plaats in de daartoe aangewezen en ingerichte, afgesloten medicijnkast. Alleen de arts en de apotheker hebben toegang tot deze kast.

---

[36] Artikel 32, lid 1 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren
[37] Artikel 32, lid 2 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren
[38] Artikel 33 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

5.4 Beperkingen

5.4.1 Beperkingen in het belang van het onderzoek

Uitgangspunt is dat de ingeslotene aan geen andere beperkingen wordt onderworpen dan die in het belang van het onderzoek volstrekt noodzakelijk zijn. De officier van justitie draagt er zorg voor dat de opgelegde beperkingen schriftelijk bekend worden gemaakt aan de ingeslotene.[39]

5.4.2 Beperkingen in het belang van de orde en veiligheid

Aan de ingeslotene kunnen beperkingen worden opgelegd die noodzakelijk zijn in het belang van de orde en veiligheid in het politiecellencomplex of de ophoudruimte. Het gaat bijvoorbeeld om agressie, geluidsoverlast of ander extreem gedrag, dat een onmiddellijke interventie vereist. Hierbij kan de veiligheid van de ingeslotene zelf en/of die van de medewerkers of anderen in het geding zijn.

Het team Arrestantentaken kan gebruik maken van de '*hulpmiddelen jegens ingeslotenen*' [40] **om een acute, risicovolle situatie rondom een ingeslotene te beëindigen. De hulpofficier van justitie beslist over het inzetten en stopzetten van deze maatregel; de arts wordt direct geïnformeerd.**[41] **De arrestantenverzorger draagt zorg voor een volledige vastlegging van de maatregel en de daaropvolgende bijzonderheden en eventuele aanwijzingen van de arts in het bedrijfsprocessensysteem.**

[39] Artikel 62 Wetboek van Strafvordering
[40] Artikel 35a Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren
[41] Handelingskader politie m.b.t. hulpmiddelen jegens ingeslotenen, vastgesteld d.d. 9 maart 2023

6 Minderjarigen

6.1 Speciale aandacht minderjarige ingeslotene

Bij een ingeslotene die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt, hanteert de politie het uitgangspunt dat voor het ophouden voor onderzoek, de inverzekeringstelling of voorlopige hechtenis elke daartoe geschikte plaats kan worden aangewezen.[42] Dat omvat ook het uitgangspunt dat de nacht elders kan worden doorgebracht, *tenzij* er omstandigheden zijn waardoor dit niet mogelijk of wenselijk is. De (hulp)officier van justitie neemt de beslissing of en waar de nachtrust buiten het politiecellencomplex kan worden genoten.

Zodra de minderjarige ingeslotene wel de nacht doorbrengt in een cel, wordt expliciet rekening gehouden met de specifieke wensen en behoeften van de ingeslotene.[43]

Tijdens iedere dienst wordt een arrestantenverzorger aangewezen die speciale aandacht en verantwoordelijkheid heeft voor minderjarige ingeslotenen. De minderjarige dient hiervan in kennis te worden gesteld. Ook wanneer na het beëindigen van een dienst een andere arrestantenverzorger wordt aangewezen, wordt dit gemeld aan de minderjarige ingeslotene.

6.2 Bijzondere bepalingen m.b.t. minderjarige ingeslotenen

Minderjarige ingeslotenen worden gescheiden van volwassen ingeslotenen. Dat betekent dat zij apart en zoveel mogelijk afgezonderd van meerderjarige ingeslotenen worden ingesloten. Zij worden niet samen gelucht met meerderjarige ingeslotenen. Indien mogelijk worden zij ondergebracht in een voor deze doelgroep geschikte celruimte. Per cel wordt één minderjarige ingeslotene ingesloten.
In het cellencomplex en in de ophoudgebieden kruisen zij zo min mogelijk meerderjarige ingeslotenen.

6.3 Kennisgeving van insluiting van minderjarigen

Onverminderd het bepaalde in artikel 4.9 worden in het geval de ingeslotene minderjarig is, ouders of voogd door de hulpofficier van justitie zo spoedig mogelijk uit eigen beweging in kennis gesteld van het ophouden voor onderzoek en de redenen hiervan. De ouders of voogd ontvangen daarbij zo spoedig mogelijk een mededeling van rechten.[44]

[42] Artikel 489, lid 3 en artikel 493, lid 3, Wetboek van Strafvordering
[43] Zie notitie van de teamchefs Arrestantentaken “Een paar nachtjes in de cel, maar dan kindgericht”, n.a.v. het rapport van Defence for Children
[44] Artikel 488b, lid 1, Wetboek van Strafvordering

6.4 Telefonisch contact en bezoek ouders/voogd

Ouders van minderjarigen hebben dezelfde rechten als een advocaat voor wat het bezoek en telefonisch contact met hun minderjarig kind betreft, zowel in frequentie als in duur. Dit recht op vrije toegang kan niet worden beperkt door het opleggen van beperkingen bij in verzekering stelling van de minderjarige, ook niet als er sprake is van collusiegevaar (betrokkenheid ouder bij het strafbare feit).[45]

Het recht op vrije toegang voor raadsman, ouders of voogd kan alleen op grond van een bevel ex art. 46 SV door de Officier van Justitie worden beperkt. Dit heeft betrekking op het belang van het onderzoek. Het bevel wordt rechterlijk getoetst; de duur van de maatregel is gemaximeerd op dagen. Toegang van ouders mag niet leiden tot belemmering of vertraging van het onderzoek

De bezoekruimte moet gelegenheid bieden tot fysiek contact (zonder beperkingen door bijvoorbeeld een glaswand) tussen ouder en minderjarige, tenzij de omstandigheden zich daartegen verzetten.

Het bezoek dient zich te legitimeren, waarbij de personalia van de bezoekers in het bedrijfsprocessensysteem worden vermeld. Onderzoek aan de kleding kan daarbij een voorwaarde zijn voor bezoek. Minderjarigen mogen met hun ouders brieven uitwisselen.

6.5 Luchten minderjarigen

Minderjarige ingeslotenen worden alleen of samen met andere minderjarigen van hetzelfde geslacht gelucht. De minderjarige ingeslotene wordt erop gewezen dat hij niet samen met volwassen ingeslotenen wordt gelucht.

6.6 Medische zorg minderjarigen

Gezien de bijzondere status van minderjarigen in het strafrechtproces en de zorg voor deze kwetsbare categorie wordt bij zorgen over gedrag of geestelijk welzijn van die minderjarige tijdens diens verblijf in een politiecellencomplex of ophoudkamer altijd overlegd met een arts.

Als een minderjarige moet overnachten in een politiecellencomplex wordt altijd overleg gevoerd met een arts.[46]

6.7 Roken minderjarigen

Minderjarigen mogen niet roken. Aan hen wordt geen (eigen) rookwaar verstrekt. Hieronder worden ook elektronische rookmiddelen verstaan (vapen).

[45] Artikel 490, lid 3 Wetboek van Strafvordering
[46] Daarbij gelden onverminderd de bepalingen in paragraaf 5.3

6.8 Lectuur/studiemateriaal

In ieder politiecellencomplex is jeugdlectuur beschikbaar. De minderjarige ingeslotene wordt erop gewezen dat gebruik kan worden gemaakt van jeugdlectuur. Tenzij er specifieke beperkingen zijn opgelegd, is het de minderjarige ingeslotene toegestaan om studiemateriaal of huiswerk van school in zijn cel beschikbaar te hebben.

6.9 Informatievoorziening

Met inachtneming van het bepaalde in artikel 4.8 dienen de huisregels voor minderjarigen in schriftelijke vorm beschikbaar te zijn in voor hen begrijpelijke bewoordingen. De huisregels moeten aan minderjarigen ook altijd mondeling worden uitgelegd.

6.10 Heenzending minderjarigen

Minderjarigen worden na heenzending opgehouden totdat zij kunnen worden overgedragen aan hun ouders of wettelijk vertegenwoordigers, tenzij een (hulp)officier van justitie anders beslist. De duur van dit oponthoud wordt in het bedrijfsprocessensysteem geregistreerd.
Dit geldt ook voor het registreren van de personalia van degene die de minderjarige heeft opgehaald.

7 Overige bijzondere groepen ingeslotenen

7.1 Persoonlijke kenmerken

7.1.1 Geïntoxiceerden

Onder geïntoxiceerden wordt verstaan personen die dusdanig onderhevig zijn aan de inwerking of nawerking van alcohol en/of drugs/medicijnen dat hij of zij niet alleen kan worden gelaten. In deze gevallen wordt altijd met een arts overlegd. De aanwijzingen van de arts dienen opgevolgd te worden.

7.1.2 Ingeslotene met onbegrepen gedrag

Indien een ingeslotene onbegrepen gedrag vertoont, wat leidt of kan leiden tot gevaar voor de ingeslotene zelf, de verzorgers en/of derden, dan wel als de indruk ontstaat dat een ingeslotene verstandelijk beperkt is, dient altijd contact opgenomen te worden met een arts. Aanwijzingen van de arts moeten worden opgevolgd.

7.2 Kenmerken van rechtspositie

7.2.1 Ingeslotene Vreemdelingenwet

Voor ingeslotenen die in het kader van de Vreemdelingenwet zijn ingesloten en/of in vreemdelingenbewaring zijn gesteld, geldt het principe dat zij enkel van hun vrijheid zijn beroofd, maar verder geen beperkingen hoeven te ondervinden, anders dan uit veiligheidsoverwegingen.

De vreemdeling die in bewaring is gesteld zal gescheiden worden ondergebracht van in verzekering gestelde of veroordeelde ingeslotenen, en niet met hen gezamenlijk verkeren op een luchtplaats of in een dagverblijf[47].

7.2.2 Preventief gehechten

Preventief gehechte personen kunnen tijdelijk worden ingesloten in een politiecellencomplex in afwachting van hun plaatsing in een Huis van Bewaring. Het is in principe niet de bedoeling dat zij de nacht doorbrengen in een politiecel.[48]

[47] Vreemdelingenwet 2000 hoofdstuk 5 en Artikel 16 lid 1 EU-terugkeerrichtlijn

[48] Voor de maximale duur van het verblijf van een preventief gehechte wordt verwezen naar artikel 15a Penitentiaire beginselenwet.

7.2.3 Veroordeelden

Opgespoorde veroordeelde personen met een openstaande vrijheidsstraf kunnen tijdelijk worden ondergebracht in een politiecellencomplex, in afwachting van hun vervoer naar een penitentiaire inrichting. Het is in principe niet de bedoeling dat zij de nacht doorbrengen in een politiecel.[49]

7.2.4 Gesignaleerde gedetineerden

Ingeslotenen die door de politie worden aangehouden omdat zij zijn gevlucht uit een penitentiaire inrichting, of niet van verlof zijn teruggekeerd, worden via tussenkomst van het CJIB door DJI geplaatst in een penitentiaire inrichting. Zij kunnen in afwachting van de plaatsing in een penitentiaire inrichting in een ophoudruimte of in een politiecellencomplex worden geplaatst. Het is in beginsel niet de bedoeling dat zij de nacht doorbrengen in een politiecel.[50]

[49] Mocht een overnachting alsnog nodig zijn, berekent de politie de kosten van de overnachting door aan DV&O van DJI op grond van vaste afspraken. Voor de maximale duur van het verblijf van een veroordeelde wordt verwezen naar artikel 15a Penitentiaire beginselenwet.

[50] Voor de maximale duur van het verblijf van een veroordeelde wordt verwezen naar artikel 15a Penitentiaire beginselenwet.

8 Hygiëne

8.1 Reiniging van cellen en ophoudruimtes

Iedere cel en ophoudruimte dient na gebruik gereinigd te worden. De cel of ophoudruimte wordt buiten gebruik gesteld als deze in vervuilde toestand is achtergelaten.

Ingebruikneming kan pas nadat deze is gereinigd.

8.2 Ontsmetting cellen en ophoudruimtes

Als er aanwijzingen zijn dat een ingeslotene mogelijk een besmettelijke ziekte heeft of als een cel of ophoudruimte is vervuild met bijvoorbeeld bloed, sperma, braaksel, urine of ontlasting, wordt de cel of ophoudruimte na vertrek grondig gereinigd en ontsmet. Zolang dit niet is afgerond, worden er geen personen ingesloten.

9 Poging tot zelfdoding en overlijden ingeslotene

9.1 Poging tot zelfdoding

Als redelijkerwijs kan worden aangenomen dat een ingeslotene een poging tot zelfdoding zal ondernemen, wordt de ingeslotene onmiddellijk (na toestemming van een hulpofficier van justitie) geplaatst in een observatiecel[51] en kunnen andere preventieve maatregelen worden genomen.

Als een ingeslotene als gevolg van een poging tot zelfdoding gewond is geraakt, worden de artikelen 5.3.1 & 5.3.2 toegepast.

In geval van een poging tot zelfdoding van een ingeslotene wordt het Openbaar Ministerie hiervan onverwijld in kennis gesteld[52].
Ook stelt de teamchef Arrestantentaken de Commissie van Toezicht Arrestantenzorg op de hoogte.

Onder een poging tot zelfdoding wordt het volgende verstaan:
“Van een poging tot zelfdoding is sprake wanneer het voornemen van de ingeslotene zich door een begin van uitvoering heeft geopenbaard, én het overlijden van de ingeslotene wordt voorkomen door onmiddellijk ingrijpend handelen door een ander. Een evident *ondeugdelijke* poging (de handeling is absoluut ongeschikt om de zelfdoding tot stand te brengen) valt niet onder deze definitie.”

9.2 Overlijden van een ingeslotene

Bij vermoeden van overlijden van een ingeslotene wordt onmiddellijk een ambulance gewaarschuwd. Op het moment dat het ambulancepersoneel dit noodzakelijk acht, wordt de ingeslotene naar een ziekenhuis overgebracht.

In geval van overlijden van een ingeslotene worden het Openbaar Ministerie en de Rijksrecherche in kennis gesteld evenals de Commissie van Toezicht Arrestantenzorg en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (zie ook paragraaf 9.3).

[51] Artikel 31 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren
[52] Artikel 26, lid 7 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

9.3 Melden calamiteit bij de IGJ

In geval van een calamiteit stelt de arts de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd daarvan binnen drie werkdagen op de hoogte[53]. Bij twijfel over de vraag of er sprake is van een calamiteit, heeft de arts hiervoor maximaal zes weken de tijd vanaf het moment van constateren, om vast te stellen dat er sprake was van een calamiteit. Als de arts de melding niet (binnen de gestelde termijnen) maakt, dient de teamchef Arrestantentaken deze melding bij de IGJ doen.

[53] In de wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg wordt onder een calamiteit verstaan: *"Een niet beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van de zorg en die tot de dood van een cliënt of een ernstig schadelijk gevolg voor een cliënt heeft geleid."* Aangezien er nog geen sluitende meld- en onderzoeksprocedure met de zorgaanbieders is vastgesteld, dient de politie zich, op grond van de wet, ervan te vergewissen dat de arts de calamiteit daadwerkelijk en op tijd heeft gemeld bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Soms zal een arts een melding eventueel doen na een eigen vooronderzoek. Bij het uitblijven van een melding moet de politie zelf overgaan tot een melding bij de IGJ.

10 Overdracht en Heenzending

10.1 Heenzending

Een ingeslotene wordt niet eerder heengezonden dan op last van de (hulp)officier van justitie.
De ambtenaar die is belast met de heenzending zorgt ervoor dat bij de invrijheidstelling van een persoon, die zichzelf niet kan verplaatsen, vervoer en begeleiding voor die persoon beschikbaar is. [54]
Op grond hiervan worden de volgende regels gesteld:

- **Volwassenen die volledig onterecht en niet verwijtbaar hebben vastgezeten hebben recht op schadeloosstelling. Voor hen wordt op kosten van de politie vervoer geregeld of de politie zorgt zelf voor dit vervoer.**
- **Volwassenen die in vrijheid worden gesteld moeten zelf voor vervoer zorgen. Zij krijgen de gelegenheid om iemand te bellen. Als op basis van feiten kan worden vastgesteld dat de heenzending, onder de gegeven omstandigheden, leidt tot grove nalatigheid of strijd met de maatschappelijke zorgvuldigheid wordt er alsnog vervoer geregeld door de politie. De volgende aspecten kunnen daarin worden meegenomen:**
  - **Nachtelijke uren**
  - **Beperkte aanbod van vervoersmogelijkheden**
  - **Bereikbaarheid van de locatie**
  - **Sekse**
  - **Eventuele andere omstandigheden**
- **Volwassenen die zichzelf niet kunnen verplaatsen krijgen de gelegenheid om iemand te bellen voor vervoer of een vervoersmaatschappij. Als dat laatste niet mogelijk is, wordt er alsnog vervoer geregeld door de politie.**
- **Als minderjarigen in vrijheid worden gesteld worden altijd de ouders/voogd of een andere instantie gewaarschuwd over het moment van vrijlating. Als ze niet kunnen worden opgehaald verzorgt de politie het transport naar huis. Dat gebeurt als dat mogelijk is met een niet herkenbaar politievoertuig en in burger gekleed.**

Als er op grond van het bovenstaande door de politie vervoer moet worden geregeld dan is de zaakbehandelaar daarvoor verantwoordelijk.

10.2 Overdracht

Bij overdracht van de ingeslotene aan een ketenpartner draagt de deskmedewerker er zorg voor dat alle bijzonderheden die betrekking hebben op de persoon, de risico's en de fouillering worden overgedragen. De deskmedewerker draagt er ook zorg voor dat geneesmiddelen en alle relevante medische rapportages worden meegegeven.[55]

[54] Artikel 36 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren
[55] Artikel 35 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

11 Klachten en Commissie van toezicht arrestantenzorg

11.1 Klachten

Een ingeslotene kan bij de politie een klacht indienen over het handelen van de politie. Klachten van ingeslotenen worden behandeld volgens de reguliere, door Team VIK uitgevoerde, klachtenprocedure.

11.2 Commissie van toezicht arrestantenzorg

Iedere Politie-eenheid heeft een eigen, onafhankelijke Commissie van toezicht arrestantenzorg (CTA).

De leden van de commissie hebben een door de korpschef vastgesteld legitimatiebewijs waaruit blijkt dat zij lid zijn van de commissie. Met dit bewijs kunnen zij te allen tijde toegang krijgen tot de door de politie gebruikte locaties en vervoermiddelen waar ingeslotenen worden ingesloten. Uitzondering hierop zijn de plaatsen waar een ingeslotene in het kader van een politieonderzoek wordt gehoord of waar hij medisch wordt onderzocht. De leden van de commissie zijn bevoegd om alle medewerkers, ingeslotenen en bezoekers van politiecellen en politiecellencomplexen vragen te stellen. [56]

De leden van de commissie worden door de politiechef geïnformeerd over de veiligheidsvoorschriften en dienen de op grond daarvan gegeven aanwijzingen door ambtenaren van politie en het personeel, bedoeld in artikel 49, tweede lid, van het Besluit beheer politie, terstond op te volgen. Zij hebben inzage in de op de cellen en ophoudruimtes betrekking hebbende documenten. Hieronder vallen ook alle vastleggingen met betrekking tot de arrestantenzorg in het bedrijfsprocessensysteem, voor zover dit tot de toezichtstaken van de commissie van toezicht behoort.

De politie heeft met de CTA's de afspraak gemaakt [57] **om incidenten van enige omvang en/of relevantie (bijvoorbeeld vanwege politiek-bestuurlijke of media-gevoeligheid) te melden. De vraag welke incidenten gemeld moeten worden is deels ter beoordeling van de politie zelf, deels is er categorie incidenten waarvan de CTA in alle gevallen graag een melding wil ontvangen. Dit betreft de volgende incidenten:**

- **Een zelfdoding of poging daartoe;**
- **Een ontsnapping of poging daartoe;**
- **Incidenten tijdens het vervoer van ingeslotenen waarbij letsel is opgetreden;**
- **Overlijden.**

[56] Regeling toezicht arrestantenzorg politie
[57] Vastgesteld beleid CTA 6 mei 2015

De ‘Regeling Toezicht arrestantenzorg’ dient voor iedere politiemedewerker raadpleegbaar te zijn.

12 Inwerkingtreding en geldigheidsduur

Dit reglement treedt in werking op 1 juli 2025. Deze versie is van toepassing tot het moment waarop een nieuwe versie is vastgesteld.

Het reglement is een openbaar document. Het wordt gepubliceerd op www.politie.nl.

Het reglement is vastgesteld door de landelijk portefeuillehouder Arrestantentaken S. van de Koot op 24 juni 2025.

_____

(handtekening S. van de Koot)
24 juni 2025

Bijlagen

Checklist Medische Zorg

	Medische checklist	Ja	Nee
1	Vertoont de minderjarige ingeslotene gedragscomplicaties?		
2	Kan de ingeslotene zelf lopen?		
3	Heeft de ingeslotene zichtbaar letsel of verwondingen		
4	Is de ingeslotene suf?		
5	Is de ingeslotene verward en/of agressief?		
6	Vraagt de ingeslotene om medische hulp?		
7	Gebruikt de ingeslotene medicatie of drugs?		
8	Heeft de ingeslotene suikerziekte of epilepsie?		
9	Heeft de ingeslotene mogelijk letsel a.g.v. een vechtpartij of ongeval?		
Als één of meerdere rode vakjes zijn aangekruist: direct contact opnemen met de arts			

Deze checklist is landelijk vastgesteld door het Landelijk Overleg Teamchefs Arrestantentaken (voorheen Expertgroep Arrestantentaken). De checklist kan en mag worden aangepast naar behoefte van de desbetreffende locatie en kan eventueel deel uitmaken van een ander formulier. De checklist dient echter te allen tijde ten minste de bovengenoemde vragen en gevolgacties te omvatten.